

Obchodu se Srbskem pomohlo dořešení dluhu

České firmy zainvestovaly do srbského výrobce minerálek či telefonního operátora. Vzájemným vztahům obou zemí prospělo, že Srbsko před několika týdny splatilo podstatnou část svého zbylého dluhu vůči ČR.

Ekonomická situace v Srbsku je v posledních letech stabilní. Hospodářství se drží trendů v okolních státech a v Evropské unii, kdy ve střednědobém výhledu je očekáván růst ekonomiky o 3,5 procenta. Udržení tohoto růstu je stále velmi závislé na míře realizace nezbytných strukturálních reforem spojených s přístupovými jednáními mezi Evropskou unií a Srbskem. Míra nezaměstnanosti byla v prvním čtvrtletí letošního roku 12 procent, což navazuje na mírný pokles z minulých let.

Vláda ohlásila velké projekty na obnovu dopravní infrastruktury, u kterých se očekává příchod zahraničních investorů a pozitivní vliv především na sektor stavebnictví. Velkou roli v srbské ekonomice mají tradičně remitence, tedy prostředky, které do země plynou ze světa od příslušníků srbské diaspory. Na konci loňského roku odpovídal objem těchto peněz více než 8,5 procenta HDP. V absolutních číslech to představovalo okolo 4,3 miliardy amerických dolarů.

NOVÁ DÁLNIČE POVEDE SMĚREM NA BOSNU A HERCEGOVINU

Srbsko je na první pohled podobné České republice v jednom směru – má také úlohu tranzitního státu a důležité regionální křižovatky. V kontextu příprav na vstup Srbska do EU si tuto skutečnost spolu s potřebou zlepšení infrastruktury velmi dobře uvědomuje i místní politická reprezentace. Výsledkem tak je ohlášený investiční plán v hodnotě přes pět a půl miliard eur, v jehož rámci mají vzniknout

KOSOVO LZE OSLOVIT NA VELETRŽÍCH V PŘIŠTINĚ

Obecně lze říci, že Kosovo je v současné době samostatný a na Srbsku nezávislý trh. České firmy by tak k němu měly přistupovat jako k jakémukoliv jinému neprozkoumanému trhu.

Ze zkušeností CzechTradu v regionu bývalé Jugoslávie vyplývá doporučení nejdříve zvážit účast na veletrhu, kde by si exportéři ověřili zájem o své výrobky a služby.

Ve městě Přiština, byť v některých případech v dvouleté periodě, se konají veletrhy zaměřené na různé oblasti. Například jde o zdravotnický Medikos, zemědělský Agrokokos nebo o stavební a energetický Expokos.

Po zkušenosti s výstavou se exportéři mohou vydat cestou vyhledání nějakého obchodního zástupce, který může nabídnout své zkušenosti a znalost místních poměrů, které jsou v případě Kosova poměrně dost specifické.

stovky nových kilometrů dálnic.

Jde například o výstavbu západovýchodního moravského koridoru mezi městy Pojate a Preljina ve středním Srbsku, na který by následně měla navázat dálnice spojující Srbsko s Bosnou a Hercegovinou, a stejně tak jde o výraznou modernizaci železniční a vodní dopravy.

Pro české firmy znamená tento investiční plán možnost zapojit se do dodavatelských řetězců, které budou tyto stavby realizovat. S ohledem na velké zkušenosti českých firem s modernizací železnic se tu otevírá významný prostor pro dodávky české proveniencí – například při instalaci nových bezpečnostních prvků na železnici.

PPF KUPUJE TELEFONNÍHO OPERÁTORA

České firmy jsou přítomny již na srbském

trhu velmi aktivní. V nedávné době provedly několik velkých akvizic napříč průmyslovými obory. Mezi nejznámějšími lze zmínit nákup strojírný 14. oktobar v Kruševci společností Czechoslovak Group. Dále jde o vstup skupiny PPF do společnosti Telenor Srbija, mezi jejíž dceřiné firmy patří mimo jiné i bankovní dům a telefonní operátor. Poslední velká akvizice je aktivita společnosti Karlovarské minerální vody, která rozšiřuje své portfolio o nejstaršího výrobce stáčených minerálních vod v Srbsku – společnost Knjaz Miloš.

Za malé a střední firmy z České republiky lze jmenovat například firmu Technistone, která dodává interiérové prvky do domácností. Na srbském trhu působí mimo jiné také firmy KM Beta, Panasonic Automotiv, AŽD či Provod.

SRBSKO SPLATILO PODSTATNOU ČÁST DLUHU

Dalším stimulem pro obchodní vztahy byla na konci loňského roku první návštěva srbské premiérky Any Brnabićové v Praze. Hmatatelným výsledkem byl podpis mezivládní dohody o řešení dluhu Srbské republiky vůči Česku jednorázovou splátkou. Na základě dohody tak

Srbové žijící v zahraničí poslali jen loni zpátky do své země více než čtyři miliardy dolarů.

Foto: Shutterstock.com

Rychlejší spojení z Bělehradu na hranice s Bosnou a Hercegovinou by měl umožnit další plánovaný úsek dálniční sítě.

Česko letos v červnu obdrželo přes 222 milionů korun, přičemž zbytek státního dluhu bude považován za svého druhu příspěvek k rozvojové spolupráci a bude náležitě zaúčtován. Pro obě země tato událost znamená odstranění posledních nevyrovnaných závazků z doby po rozpadu Československa a Jugoslávie.

Pokud jde o podnikatelskou misi, kterou na jaře letošního roku organizoval Svaz průmyslu a dopravy ve spolupráci s Ministerstvem průmyslu a obchodu, její význam byl především v podpoře českých exportérů, kteří mají v Srbsku a v Severní Makedonii rozpracované projekty dlouhodobějšího charakteru. V tomto duchu lze vidět i vyznění aktuální podnikatelské mise prezidenta Mi-

Je ohlášen investiční plán v hodnotě přes pět a půl miliardy eur, v jehož rámci mají vzniknout stovky nových kilometrů dálnic.

loše Zemana na jeho státní návštěvě Srbska.

SRBOVÉ CHTĚJÍ FINÁLNÍ PRODUKT, NE SUBDODÁVKU

Jaký typ výrobku Srbové poptávají? Srbsko má jiný druh ekonomiky, než na kterou je zvyklá většina českých firem například z Německa nebo ze Skandinávie. Zřídka kdy se tu uchytí český dodavatel se subdodávkami. Pro Srby je důležitý finální produkt, který se kvalitou vyro-

ná západoevropským výrobkům, ale cenově je dostupný pro místní spotřebitele. Ať už jsou to obráběcí stroje, lisy do místních továren, náhradní díly k důlní a zemědělské technice, dopravní systémy, stavební a interiérové materiály. Místní samosprávy poptávají protipovodňové bezpečnostní prvky. Na rozdíl od výše vyjmenované produkce spíše investičního charakteru mají v Srbsku relativně malou šanci na úspěch výrobci luxusnějšího spotřebního zboží. Koupěschopnost zdejšího obyvatelstva bohužel stále nenahrává poptávce po tomto typu výrobků. x

Desatero pro obchodování se Srbskem

Martin Šmejč
Ředitel zahraniční kanceláře CzechTrade Bělehrad

Rozvojová pomoc zajistila pitnou vodu pro obec s českou komunitou

Srbsko patřilo mezi lety 2002 a 2012 k hlavním adresátům zahraniční rozvojové spolupráce ze strany ČR. V uvedených letech poskytly české vlády

peníze ve výši zhruba 23 milionů eur. V současné dekádě se rozvojová spolupráce rozšířila též o předání českých zkušeností s procesy ekonomické

transformace a přípravou na vstup do Evropské unie.

Podpora, které se Srbsku z ČR dostává, se tak posunula od klasických projektů ochrany životního prostředí, zlepšení odpadního hospodářství a modernizace dopravní infrastruktury k předávání zkušeností a dobré praxe na úrovni krajů a místních samospráv. Mezi významnější aktivity z poslední doby patří

například projekt „Příprava a řešení mimořádných událostí a krizových situací v návaznosti na přírodní katastrofy“, na kterém se podílel Ústecký kraj. K dalším zajímavým projektům patřilo zavedení udržitelného systému zásobování pitnou vodou v obci Bela Crkva, kde žije česká krajanská komunita. Hodnota projektu byla zhruba 19 milionů korun. x